

מתי המצאה המחרשה הראשונה?

1 החקלאי שבימינו איננו עושה את עבודתו הקשה בידיו, אלא בעזרת הרבה מאד מכונות משוכללות העומדות לרשותו.

5 הזריעה, הקציר, אילום האלמות והדיש – כל אלו נעשות בימינו על ידי מכונות, ומוכן מאליו, כי גם החרישה הקשה נעשית כעת בעזרת מכונה, הלא הוא הטרקטור רב-הכוח.

טובה
בטרם בא הטרקטור לעולם היו האיכרים רותמים למחרשותיהם את הסוס או השור. הבהמה משכה את המחרשה קדימה, והוא, האפר, לחץ בידיעות המחרשה למטה, למען יתקע הלהב היטב בתוך האדמה ויהפך את הרגבים. גם בימינו ישנם עוד מקומות רבים מאד, שהחרישה נעשית בעזרת הבהמה. אולם המחרשה שבימינו, אף הפשוטה ביותר, שונה ומשולמת פי כמה מן המחרשות הקדומות שהיו בידי החקלאים הקדמונים.

10 המחרשה הראשונה באה לעולם ביום שבו התחיל האדם לזרע את תבואתו הראשונה. אמנם לא מחרשה היה אותו כלי קדמון, אלא מקל פשוט מחדד בקצהו, שבו היה האפר הפרהיסטורי חורץ חריץ בתוך

שדהו, כדי

שיוכל לטמון

בתוך המענית שפתח בדרך

זו את זרעי תבואתו. אולם כבר

אצל המצרים הקדמונים, שחיו לפני כמה אלפי שנים, אנו מוצאים
מחרשה ממש.

מחרשה מצרית קדומה זו הייתה עשויה כלה עץ, והאיכר המצרי
הקדמון התקין לו אותה כמו ידיו. הוא לקח ענף חזק, בעל שתי
זרועות, חידד היטב את קצהו ואחר כך חיבר לאמצעו מקל נוסף,
אשר בעזרתו רתם אל המחרשה את בהמתו.

מוכן מאליו, כי מחרשה פשוטה זו לא הייתה חזקה כלל וכלל, ולא
צלחה אלא לפתיחת מעציות באדמה קלה ורכה. אולם היא שימשה
דוגמה ליונים ולרומאים הקדמונים והם שכללוה במידה כזאת,
שיוכלו לפתוח בה תלמים אף באדמה קשה.
בצורתה הייתה המחרשה היוונית והרומית
דומה כמעט לגמרי למחרשה המצרית. אף
היא הייתה עשויה ענף חזק ואליו מחובר
מוט, ששימש כעין יצול (מיס, العامود الذي
يربط بالحيوان لجرّ العربة أو المحراث לרתימת
הבהמה. אולם במקום הקצה המחודד של
הענף צידו היונים והרומאים את מחרשתם
בלהב ברזל, וכיון שלהב זה הותקן בשפוע
קל, הייתה מחרשתם, לא רק מעמיקה
באדמה, אלא גם הופכת את הרגבים.

ברבות הימים שכללו הרומאים הקדמונים את מחרשתם שכלול
נוסף. אמני הרכב הללו הבינו, כי על ידי תוספת גלגלים למחרשה
תוקל החרישה לא רק על הבהמה המושכת, אלא גם על החורש
עצמו. ואז צידו את מחרשתם בשני גלגלי-עץ עשויים חשוקים
וחשורים, ולפי דוגמה זו נעשו כל המחרשות גם בזמנים המאחרים
יותר.